

2c "GLAS NARODA" VARNOST NA DOM
 ČITAJTE, KAJ ZANIMA

GLAS NARODA

List slovenskih delavcev v Ameriki.

Registered as Second Class Matter September 25th 1940 at the Post Office at New York, N. Y., under Act of Congress of March 3rd, 1879.

No. 177 — Štev. 17. — VOLUME LII — LETNIK LII

NEW YORK, MONDAY, SEPTEMBER 11, 1944 — PONEDELJEK, 11. SEPTEMBRA, 1944

BUY EXTRA WAR BONDS Today!
 5% WAR LOAN

Tel: CHelsea 3-1242

NEMŠKA SILA V JUGOSLAVIJI SE DROBI

Zavezniki zmagujejo na vseh frontah; Rusija trka na vrata Jugoslavije, na Hrvatskem so upori, Bolgarska je iz prijateljice postala sovražnica Nemčije, vsled tega za Nemčijo ni nobenega upanja, da bi se mogla še kaj časa zdržati na Balkanu.

Načelnik vojaške misije maršala Tita v Londonu, general Vladimir Veletić, pa pri vsem te pravi, da se bodo Nemci na Balkanu borili do zadnjega in bodo skušali iz Grške in drugih balkanskih dežel odpeti kar največ svoje armade, ki mogoče šteje 200.000 vojakov.

Nemcem pa se bo zelo težko posrečilo rešiti kaj več svoje armade, kajti partizani so porušili skoro že vse železniške proge in na jugoslovanski meji je rdeča armada, partizani pa so na vseh važnejših krajih Jugoslavije. Nemcem odrežejo pot.

Poročila iz Londona javljajo, da se je srbski narod dvignil proti kvizlingi vladi; na Hrvatskem je revolucija; jugoslovanska osvobodilna vojska je blizu Beograda; vlada poglavnika dr. Ante Pavelića razpada.

Nemška časniškarska agentura DNB naznanja, da sta bila dva ministra Paveličeve vlade internirana; dvajset hrvaških častnikov je bilo obsojenih na smrt, ker so sestavili tajen vojaški revolucionaren odbor.

Nemški poslanik odpotoval iz Finske

Nemški poslanik v Helsinkih Wipert von Blücher je s svojim uradništvom odpotoval v Nemčijo. Petnajst minut po odhodu njegovega vlaka so živigale sirene, oznanjajoč njegov odhod in sicer zato, ker so se Fini hali, da bodo ruski bombniki bombardirali vlak, kar se pa ni zgodilo. Pri odhodu so se od poslanika poslovili japonski in madžarski poslanik ter nemški častniki, ki morajo skrbeti za to, da do petka odide zadnji nemški vojak iz Finske.

KONFERENCA V QUEBECU

Angleški ministrski predsednik Winston Churchill je včeraj prišel v Halifax, N. S. na konferenco s predsednikom Rooseveltom v Quebecu. V njegovem spremstvu so minister za vojni prevoz lord Leathers, generalni plačilni mojster lord Cherwell, šefi generalnih štabov, njegova soproga in njegov zdravnik lord Moran.

V Quebec so prišli že tudi šefi ameriških generalnih štabov, kot general Marshall, admiral Leahy in drugi.

Lavalova hči osvobodjena

Po večurnem izpraševanju je pariška policija izpustila grofa Rene de Chambruna in njegovo ženo Marie Jose, hčer načelnika francoske vlade v Vichyju Pierre Laval. Grof je Lafayettev potomec in sin Clare Longworth, sestre pokojnega kongresnika Nicholas Longworth.

Izjave dr. Drago Marušiča

London, 8. sep. (ONA.) — Vsa Jugoslavija bo kmalu osvobodjena, in malo je takih Nemcev, ki se zdaj nahajajo tam in bodo še prišli nazaj domov v Nemčijo, je napovedal danes dr. Drago Marušič, jugoslovanski minister za pravosodje in promet v izključnem intervjuju, danem Overseas News Agency.

Dr. Marušič je razpravljalo splošni narodni vstaji, ki se je začela včeraj v Jugoslaviji in dejal, da je to dogodek brezprimerne veličine, brez primerne v vsej dolgi zgodovini borbe jugoslovanskih narodov za svobodo. Brezprimeren je prav tako v svojih ciljih kot v svojem obsegu.

Dr. Marušič, bivši ban Slovenije in veteran borbe proti Avstro-ogrski, je prispel pred kratkim v London kot predstavnik osvobodilnega gibanja v vladi dr. Šubašiča. Bil je v prejšnji vojni v Ameriki kot predstavnik osvobodilnega komiteja, ki je pozneje ustanovil neodvisno Jugoslavijo. Zastopal je tudi Jugoslavijo na versajski konferenci in v komisiji za reparacije.

„Vedeli smo od vsega začetka, da se bo dvignil ves narod, čim pride čas za to,“ je dejal. „Osvobodilni odbor je prepletel vsa naša zemljo in se pripravljal na to, da vržemo sovražnika ven. Kjerkoli je bilo mogoče, smo imeli volitve za pokrajinske odbore. Drugje so

Nevtralnost Francove Španije

Vlade zaveznikih držav so tekom zadnjega tedna vložile pri španski vladi mnogo protestov, ker se je izvedelo, da je tekom zadnjih tednov približno mnogo uglednih nacijev z rodbinami na Španko, da se tako rešijo posledice svojih grozodejstev tekom sedanje vojne. To se je zgodilo in se še dogaja kljub temu, da vlada pro-nacijske Španije še vedno zagotavlja zaveznikom vladam, da ne bodo dopustila, da bi nemški zločinci, oziroma nacijeji prihajali na Španko v zavetje. Vse to je namreč dokazana in nesramna laž, kajti zavezniki vlade imajo na razpolago izredno mnogo neovrgljivih dokazov, da je dosedaj približno v Francozo Španijo neštete tisoče nacijskih beguncev, katere bi morale zavezniki vlade po vojni soditi in obsoditi radi njihovih grozodejstev. Vsi ti begunci so prinesli seboj velike svote ukradenega denarja in drugih, večinoma naropanih dragocenosti.

Med begunci, ki so dospeli v Madrid je tudi mnogo takih, ki so saj deloma lastniki mnogih španskih vojnih podjetij, katere vsa so tudi delni lastniki enakih podjetij v Argentini.

Dognalo se je tudi, da so se tekom vojne mnoge nemške industrije preselile na Španko, ki poslujejo skupno z različnimi južnoameriški podjetji.

Titova dekleta so krasotice

Hazelton, Pa. — Narednik Thomas Mohan, ki je došel na dopust iz Italije, kjer služi pri 15. zboru naših letalcev, je povedal časniškim poročevalcem, da je bil večkrat v Jugoslaviji, kjer je imel priliko občevati z Titovimi partizani, — in kar je glavno — tudi z jugoslovanskimi partizankami. Glede slednjih je dejal, da so prave krasotice in da se zamorejo v vsakem pogledu primerjati z ameriški krasoticami. Rabijo li partizanke tudi neobhodno potrebne "lipsticks", je pa pozabil povedati.

Posebna sodišča za kvizlinge v Franciji

London. — Potom radio oddaje "France" v mestu Algiers v Alžiru, se javlja, da je general Pierre Koenig, vojaški guvernor mesta Pariz in poveljnik francoske vojske v Franciji ravnokar izdal nalog, glasom katerega bodo po vsej Franciji ustanovili posebna vojaška sodišča, katerih naloga bodo soditi in obsoditi vse kvizlinge, izdajalce, kakor tudi tajne zastopnike, oziroma agente, ki so začela okupacije Francije po nacijih, delovali v prid Nemčije. Istodobno se tudi javlja, da omenjena sodišča bodo sodila kvizlinge kot prva in tudi zadnja inštanca, tako da bodo po teh sodiščih izdana obsodba postala tako končno-veljavna, kar pomenja, da proti razsodbi teh sodišč ne more nihče vložiti priziva.

Po tem načinu bodo sodili vse kvizlinge tudi v ostalih deželah osvobodene Evrope.

Ustanovitev "Katoliške komunistične stranke" na Italijanskem

Rim, Italija. — Po vsej Italiji se je pričelo povsem novo politično gibanje, čegar namen je, da se tako ustanovi nova stranka, ki bodo nastopala pod imenom "katoliška komunistična stranka"; vodje te stranke namreč nastopajo z neovrgljivimi dokazi, da je bilo vse krščanstvo ustanovljeno na strogo komunistični podlagi in nazorih, da se je pa tekom kasnejših stoletij spremenilo tako, da je zastopalo le dobrobit bogatinov, oziroma "kapitalistov".

Ker Vatikan s tem gibanjem ni bil zadovoljen, je "Katoliška Komunistična stranka" sedaj spremenila svoje ime, tako, da je uradoma zabilježena pod imenom — "Krščanska Stranka Levice".

Govorice o gen. Pattonu

Marsikak dogodljaj se pripoveduje v ameriški tretji armadi o generalu Pattonu. In k temu je Patton sam dodal nekaj zanimivega. Povedal je naslednje:

"V nekem listu je nek vojni poročevalec pisal o meni, da sem prišel v Normandijo, držal v roki bankovec za \$1000 in sem ponujal stave. Resnici na ljubo pa moram povedati, da sem prišel v Normandijo nepoznan in da še nikdar nisem videl bankovca za \$1000."

KUPITE EN "EXTRA" BOND DANES

Prvi strelili na "sveto" zemljo

Prva ameriška armada je včeraj s tanki in infanterijo napredovala 35 milj, je vdrla v Luksenburško in zavzela glavno mesto Luxemburg; ameriška težka artilerija pa je pričela obstreljevati okoličnico Aachen v Nemčiji.

Prvi ameriški topovski strel na nemško zemljo je bil oddan na nedeljo ob 11.20 dopoldne po newyorškem času iz 155-milimetrovskega topa, katerega je izstrelil Pef. Joseph P. Muckton iz Carteret, N. J. Strel je bil namerjen na majhno vas Boldchen ob luksenburško-nemški meji na razdaljo deset milj in pol.

Severno krilo ameriške prve armade je napredovalo 14 milj in je osvojilo belgijsko mesto Limbourg, osem in pol milje od nemške meje.

Amerikanci so z vso silo pričeli obstreljevati Siegfriedovo utrjeno črto. Reuterjeva časniškarska agentura poroča, da so se zavezniki padali spustili za nemško Siegfriedovo črto. Nepotrjena poročila postavljajo Amerikance v Eupen, ki je oddaljen od nemške meje le še nekaj milj.

Henry Gorell, poročevalec United Press poroča, da je zajeta močna nemška armada v gozdovih med Liege in Yerviers v Belgiji in da jo zavezniki uničujejo.

Armada feldmaršala Walterja Modela, ki je dobila ojačenja iz Danske, z veliko silo protinapada. Angleška radijska postaja poroča, da so zavezniki letalec samo v enem dnevu opazili tri vlake z nemškimi vojniki, ki so prihajali na fronto.

Pavelič baje ujet

Zavezniki radio postaja v Alžiru naznanja, da so revolucionarji vjeli hrvaškega poglavnika dr. Ante Pavelića in ga izročili partizanom maršala Tita.

Maršal Tito je včeraj v svojem dnevnem povelju naznanil, da so partizani, ki prodirajo proti vzhodu, da se združijo z rusko armadi, zavzeli Zajčar, ki je velevažno železniško križišče v vzhodni Srbiji, pet milj od bolgarske meje. Partizani so pri tem vjeli 1000 Nemcev.

Zajčar leži 52 milj jugozapadno od Turn-Severina, ki so ga Rusi zavzeli. Partizani so tudi zavzeli Prijedor v Bosni, 70 milj jugovhodno od Zagreba.

Titovo dnevno povelje, ki ga je razposlala radio postaja svobodna Jugoslavija, pravi, da je bilo v bitki za Prijedor 4000 sovražnikov, med njimi tudi četniki generala Mihajlovića in Nedićevi vojaki. Poleg tisoč Nemcev so partizani vjeli tudi mnogo Mihajlovićevih in Nedićevih vojakov.

Rusi na Madžarskem

Na 225 milj dolgi fronti so Rusi že 18 milj v Transilvaniji, južnem delu Madžarske, ki pa jo Rumunska smatra za del svoje dežele. Kot prvi poročilo iz Moskve, je rdeča armada že blizu Cluja, kjer se križa več železnic, po katerih dobivajo Nemci vojaške potrebščine. Od Budimpešte so Rusi oddaljeni še 220 milj.

V notranjosti Transilvanije in na Poljskem so včeraj Rusi zavzeli okoli 60 obljudenih krajev in so vdrli na Madžarsko zopet čez nek prelaz.

Na Bolgarskem so Rusi vdarili čez balkanske gore proti Grški in Egejskemu morju.

Berlinski radio poroča, da so ruski padalci pristali južno od Turn-Severina ob Donavi in ob jugoslovanski meji. To bi pomenilo, da so se Rusi združili z osvobodilno vojsko maršala Tita.

Po cenzitvi zaveznikih poveljnikov je v Jugoslaviji, Grški in Albaniji odrezanih okoli 250.000 Nemcev, ki se ne bodo mogli umakniti v Nemčijo.

V teh bojih poveljuje maršal Rodion J. Malinovski, poveljnik druge ukrajinske armade.

Tudi severno od Karpatov v smeri proti Krakovu so Rusi pričeli velike boje. Nemci poročajo tudi o hudih bojih ob Narawu severno od Varšave.

Zaplemba lastnine fašističnih voditeljev

Italjanska komisija za fašistični grafi je odredila zaplemba lastnine grofa Dino Grandija, Roberta Farinaccija in Achille Staraceja.

Grof Grandi je bil poslanik v Londonu, pozneje pa predsednik fašistične zbornice; Farinacci in Starace sta bila tajnika fašistične stranke.

Pritožbe naših vojakov v Evropi vsled postopanja z naci-fašističnimi vojnimi jetniki

Neki newyorški tabloid je te dni prejel od nekega našega vojaka v Italiji sledeči dopis, ki je bil takoj objavljen:

"Drugi gospod urednik: "Nedavno sem čital članke, ki javljajo, da (v Zedinjenih državah) prihajajo nemški (in italijanski) vojni jetniki k raznim športnim igram, k piknikom, itd.

Yes, vojaki, kateri so ubijali ameriške vojake, streljali naše zdravnike, bombardovali naše bolnice in ubili mnogo ameriških vojnih jetnikov, so sedaj postreženi z vsemi ameriški luksurijaznostmi.

Jaz sem sedaj v prekomorskem službovanju že dvanajst in pol mesecev, in tekom te dobe sem skušal razveseljovati se z premikajočimi se slikami, ki pa so tako stare, da jih ni za

gledati (še včasih dobimo kako moderno sliko. Cigarette, najcenejšega proizvoda, so take, da se jih celo Arabci in italijanski civilisti branijo. Naši odmerki slaščič (candyja), kadar jih dobimo — so tudi take vrste, da jih otroci v Italiji ne marajo potem, ko povzijejo par zavitekov.

Iz pisem, kateraj dobivamo od doma, kakor tudi iz časopisja, smo doznali, da dobivamo vse, kar je najboljšo in da se le najboljše kakovosti potrebščin pošiljajo vojaštvu, ki služi v prekomorskih krajih. Rad bi vedel kam. Čete, katere se bore v sprednjih vrstah, teh stvari ne dobivajo in tudi čete v ozadju jih ne dobijo. Morda gre do te stvari — v nacijska koncentracijska taborišča?"

KUPITE EN "EXTRA" BOND DANES!

"GLAS NARODA"
VOICE OF THE PEOPLE

Owned and Published by Slavonic Publishing Company, (A Corporation)
Frank Sellen, President; Ignace Haba, Treasurer; Joseph Lapaha, Sec.
Head of business of the corporation and addresses of above officers:
215 WEST 124th STREET, NEW YORK 11, N. Y.

51st Year

"Glas Naroda" is issued every day except Saturdays, Sundays
and Holidays.

Subscription Early \$7. Advertisement on Agreement.

KA OBLO LETO VELJA LIST ZA IZDAVANJE DRUŽAVI IN KANADO
\$7.-; ZA POL LETA \$4.-; ZA ČETRT LETA \$2.-

"Glas Naroda" izhaja vsaki dan izvenoma sobot, nedelj in pramtkov.

"GLAS NARODA", 215 WEST 124th STREET, NEW YORK 11, N. Y.
Telephone: CHelsea 6-1949

Pomoč je nujno potrebna

Naša rojstna dežela je v razvalinah; porušeni so domovi, opustošena polja, ljudje brez obleke, brez obutve.

Zarja svobode pa že žari za gorami in nesrečnim ljudem se vžigajo api, da bodo kmalu svobodni. Po svobodni hrepene tako željno, tako lačni so svobode, da ne mislijo na nič drugega, kot samo na sladko svobodo. Kako bodo živeli, na to ne mislijo toliko, samo da bodo svobodni. V svojem velikem hrepenenju po svobodni ne mislijo na to, kaj bodo jutri djali v usta, kajti svoboda jim je prva misel in svoboda jim je prva lakota.

Zora vstaja, dan se dela — osvobojenje jugoslovanske zemlje se bliža. Naša rodna zemlja bo osvobodjena že v nekaj tednih. In ko bodo naši ljudje svobodni, bodo vriskali veselja, četudi jim bodo krulili želodec. Kaj jim za prazni želodec, samo če jim je duša polna svobode!

Taki so naši ljudje; tako je njihova hrepenenje po svobodni in taka je njihova borba za svobodo.

Osvobojenje ni več daleč. Ko so se borili, niso imeli ničesar, ko bodo osvobodjeni, bodo imeli še manj kot nič. Imeli pa bodo — svobodo!

Tukaj smo njihovi bratje in naša sreča ne smejo biti tako zakrknjena, da jim ne bi hiteli na pomoč.

SANS je pri ameriški vladi izposloval, da bo ameriška ladja odpeljala blago, ki ga bomo poslali svojim bratom in sestram, kakorhitro bo zbranega dovolj blaga, da bo z njim natovorjen parnik.

V prvi vrsti bodo naši ljudje najbolj potrebovali obleko. Pogledite po svojih omarah, prebrskajte vse skrinje. Tja ste že mogoče pred leti položili kako obleko, ker ste si kupili novo, pa vseeno ste jo shranili, misleč, da jo boste še kdaj mogli porabiti. Pa čas je potekel in na obleko ste pozabili. Morda je še vedno dobra. Poiščite jo; če ni raztrgana in je niso pokvarili molji, očistite jo, zavijte jo in imejte zavitek pripravljeno, da ga pošljete v skladišče, čegar naslov vam bo naznanjen. Pripravite že sedaj, da boste takoj poslali, ko vam bo naznanjeno, kam ga je treba poslati.

Potrebovali pa ne bodo samo obleke, temveč tudi vsakovrstnega orodja: kladiva, sekire itd. itd. Vse, kar rabite vi v svojem vsakdanjem življenju, vse to jim primanjkuje in marsikatero tako orodje lahko pogrešimo in ga pošljemo našim bratom, ki ga bodo sprejeli z največjim veseljem.

Pod okriljem SANSa je bil z dovoljenjem ameriške vlade postavljen WAR RELIEF COMMITTEE OF SOUTH-SLAVIC DESCENT. Ta odbor bo upravljal pošiljate in skrbel, da bo blago pošteno in pravično poslano in tudi razdeljeno.

Vemo, da so pri naših ljudeh še vedno pomisleki glede take pomoči, kajti mnogi se še dobro spominjajo, kako je bilo s slično pomočjo po zadnji svetovni vojni. Tedaj so pošiljate dobili županje in so jih razdelili med svoje sorodnike in prijatelje. Med omini, ki ni nič dobil, pa je bil — največji revež. Danes se tega ni treba bati.

Vsa stvar je pod strogim nadzorstvom predsednikovega pomožnega odbora in jugoslovanski ali slovenski odbor mora predsednikovemu odboru odgovarjati za vsak kos obleke, za vsak dolar. V Afriki je že predsednikov odbor pod vodstvom bivšega newyorškega gubernerja Lehmana. Postavljen je že tudi jugoslovanski pododbor, da bo razdeljeval pomoč. Razdeljevanje pa bo nadzoroval predsednikov odbor, da bo dobil pomoč oni, ki je najbolj potreben.

Danes je naš narod vse boljše organiziran, kot pa je bil po prvi svetovni vojni. Naši kmetje, odkar je na bojnem polju in na braniku domovine osvobodilna vojska, so obdelovali polja, ne glede na to, ali je zemlja njegova ali njegovoga sosedja ali nesosedja; obdelovali so skupno in pridelle ki so stražili za poljih, jih pospravili in dajali vojski. Za sebe so pridržali samo najpotrebnejše. Zalaganje vojske jim je bila prva in

edipa skrb, kajti vedeli so, da se vojska bori za njihovo zemljo in da bo vojska izvojevala svobodo.

Koliko je vredna svoboda, najbolj vedo oni, ki so se borili PROTI svoji v italjanski in nemški armadi in so sedaj zavezniški ujetniki. To so tudi dejansko pokazali. Nek slovenski ujetnik, ki je služil v italjanski armadi, ki se nahaja v nekem ujetniškem taboru nedaleč od Clevelanda, je poslal za podporo svojih bratov in sester v stari domovini \$5; njegova dnevna plača pa je samo 80 centov. Slovenski vojni ujetniki v Kanadi, ki dobivajo na dan samo po 40 centov, so na konvenciji SANSa poslali \$75 za pomoč slovenskim revežem.

Kaj bomo rekli k temu? Mi, ki služimo mnogo več na dan, kot pa oni v dveh tednih? Ali bomo držali roke križem in ne bomo dali? Ali nas ni sram?

V petek je bila v Slovenskem domu v Brooklynu seja, na kateri je bil izvoljen začasni odbor, ki bo nabiral pomoč za naše reveže. Na sejo so bila povabljeni vsa društva. Večinoma so prišli zastopniki, pa vendar je še nekaj društev, ki niso bila zastopana. Na prihodnjo sejo naj pošljejo zastopniket vsa društva.

Seja bo v petek, 22. septembra. Do tedaj pa zbirajte svojo obleko in orodje in pobirajte pri svojih sosedih, da boste v čim uajkrajšem času nabrali toliko, da bo mogoče natovoriti parnik.

Na delo, kajti pomoč je nujno potrebna!

POZIV OBČINAM DA ZAČNO KAMPANJO ZA ŠOLSKE OBISK

Nujen poziv je bil naslovljen staršem, občinam, šolam, cerkvam in delavskim unijam, naj organizirajo kampanjo za vpišovanje v šolo otrok, ki so v šolski starosti, tako da se bodo v jeseni vrnil nazaj na svoje šolske klopi. Oddelek za otroke pri ministerstvu za delo, ministerstvo za vzgojo in federalna agencija za varnost so izdali skupaj, potom Office of War Information, knjžico, v kateri naglašajo, da je vsakemu Amerikancu, moškemu ali ženi, potrebna prav najboljša vzgoja, katero mu more preskrbeti država.

"Za otroke same prav tako kot za bodočnost naše države je potrebno, da preskrbimo otrokom čim več izobrazbe v high school. Vzgoja je ključ prihodnosti", piše ta knjžica. "Kot je moderna vojna odvisna od znanstvene sile, bo tudi trajen mir odvisen od pameti in znanja, poudarja omenjena knjžica. "Mi dobro vemo, koliko se ima država zahvaliti zdravju — telesnemu in duševnemu — svojih državljanov. Kot država pa hočemo, da postanejo naši otroci še bolj pametni in bolj spretni, ter uspešni kot so zdaj. In vemo tudi, da nam šole morejo pomagati do tega", dodaje.

Vsa občina bi morala pomagati v tej kampanji, priporočena knjžica. Komite takih ljudi, ki poznajo in se zanimajo za mladino, zbranih iz vseh slojev, bi moral voditi to kampanjo, v kateri bo poteno dobro, da si preskrbi podporo lokalnega časopisja in radio postaje.

MNOGA DELA V LIVARNAH MORAJU OPRAVLJATI ŽENE

Akoravno je potrebno za naše livarne in topilnice precej močnih delavcev, z jeklenimi mišicami, je vendar tam na razpolago tudi mnogo lažjih poslov, za moške in žene, ki ne zahtevajo posebnih moči. Tako je izjavila komisija War Manpower, ki je sestavila seznam "lažjih poslov", da se zadosti kritičnim potrebam delavcev in žensk delavnih sil.

Delavcev za težka in lahka dela primanjkuje v Buffalo, Boston, Chicago, Cleveland, Pittsburgh, Detroit, Lansing, Muskegon, Milwaukee, Philadelphia, St. Louis, New Britain, ter v mnogih drugih mestih. Kdor se hoče prijaviti naj brzojavi na stroške prijemnika (collect) na naslov: Forge and Foundry Division, War Manpower Commission, ter naj omeni, da je pripravljen obvezati se za 90 dni.

Plača za navadne delavce, ki vstopijo v industrije železa ali jekla, grede od 50.9 do 80.3 cente na uro, kot je to naznačilo ministerstvo za delo. Plača v delavnicah železne industrije je večinoma nekoliko višja kot v livarnah.

BOŽIČNE POŠILJKE ZA VOJAKE IN MORNARJE

Približno 33,000 mož in ženo v uniformi vojske in mornarice v uradih pošte se pripravljajo na svoj največji posel — odvoz približno 70,000,000 zavojev božičnih daril (trikrat toliko kot lani) preko morja za moške in ženske, ki služijo preko morja. To je objavil danes Urad za Vojne Informacije na temelju podatkov od vojske in mornarice.

Poštni uradniki vojske so pripravljani na to, da bodo morali odposlati približno dvakrat toliko božičnih zavojev kot v letu 1943, ko je odšlo 20,000,000 zavojev preko morja....

Poštni urad mornarice pa računajo z najmanj 4-kratno množico daril v primeri z letom 1943, ko so uradi v New Yorku in San Francisco odposlali to število zavojev. Pošta mornarice je imela lani vsega skupaj 7,480,000 zavojev v baze ali ladje na morju, a 4,000,000 za ladje, ki so pristale v ameriških pristaniščih.

Tako vojska kot mornarica poročata, da je bilo letos ustanovljeno mnogo več uradov povsod po svetu za dostavljanje dobro zaviti in pravilno naslovljenih zavojev, namenjenih moškim in ženskam v vojni službi onstran morja, da jih dobe na božični dan ali prej. Radi tega je bil tudi določen mesec za razpošiljanje božične pošte od 15. septembra do 15. oktobra. Uradniki pravijo, da bodo dosegli zavoji, odposlani v tej dobi, na božični dan vse vojake in mornarje, pa naj se nahajajo kjerkoli, ako bodo pazili odpošiljatelji na nekatere podrobnosti.

Zavoji naj ne bodo težji od 5 funtov in skupne in večji od skupaj 36 inčev. Naslov napravite razločno in pravilno, opozarjajo uradniki vojske in mornarice. Ne jemljite takih lepljivih naslovov, da bi se mogli odlepti. V zavoj spravite še en naslov. Ne pošiljajte stvari, ki se utegnejo pokvariti, in pred vsem ne pošiljajte potic in sličnih stvari v istem zavoju z zapetimi urami, žepnimi noži ali drugimi takimi darovi, katerih se vojaki veselijo. Ako se one stvari, ki so užitne pokvarijo, vam utegnejo pokvariti tudi vse drugo v zavoju.

Lani so se izgubili ali bili dostavljeni prepozno le zavoji z nezadostnimi naslovi ali slabo zaviti.

Rojake prosimo, ko pošljejo za naročnino, ako je vam le priročno da se poslužujejo — UNITED STATES CANADIAN POSTAL MONEY ORDER.

Ž I V I IZVIRI

Spisal **IVAN MATIČIČ**

Knjžica je svojevrsten pojav v slovenski književnosti, kajti v nji je v 13 dolgih poglavjih opisanih 13 rodov slovenskega naroda od davnih početkov v starem slovanstvu do današnjega dne.

13 poglavij — 413 strani
Lično v platnu vezana.
Cena \$2

KNJIGARNA SLOVENIA PUBL. COMPANY
216 W. 18th Street
New York 11

POTREBE DELAVCEV VOJNE INDUSTRIJE

Paul V. McNutt, ravnatelj War Manpower komisije, priporoča razvoj širom vse države profesionalnih naprav in prodajalen, da se s tem prepreči nepotrebno izostajanje delavcev vojne industrije. G. McNutt je priporočil ne le izboljšanje teh podjetij v občinah, temveč tudi, da se uvede prav v tovarne nekatere teh organizacij kot n. pr. pobiravnine, ter računov za elektriko inpopravilnice za avtomobile.

G. McNutt je poudaril, da so slabe razmere, ki vladajo za delavce v pogledu teh potrebosti, med njimi težave pri nakupovanju, v pralnicah in garažah ter drugih sličnih podjetjih, jako velik vpliv na redno obiskovanje dela. Nepotrebna odsotnost od dela je čestokrat povzročena po oddaljenosti ali nezadostnem številu prodajalen, neugodnih plovilnih vah, težkočah glede perila ali težavah pri plačevanju računov za gaz in elektriko, ter zavarovalnine.

Izrazil je svoje upanje, da bodo ravnateljstva tovarnen in trgovci sodejvali z WMC v njenem programu za izboljšanje teh nedostatkov.

RAZGLEDNİK

ODMEVI IZ DOMACEGA CASOPISJA

"Atlanta Journal" v Atlantida so imeli rajše Pariz, nego svoj lastni Berlin.

Newyorška "Sun" priznava, da ne zamore razumeti naših politikov, kateri nameravajo ustanoviti prisilno in vsostransko vojaško službovanje, dočim se istodobno zavzemajo za mir in pravico, da smo sedaj vojevali vojno v svrhu ustanovitve trajnega miru. Istčasno ko se imenovani listi zavzemajo za prisilno vojaško službovanje, pa trdi, da so bile vse one dežele in dražave, katere so imele velike trajne vojske in prisilno vojaško službovanje, — poražene tekom sedanje svetovne vojne — in da je med njimi edina, ki je dosegla največje zmage tekom vojne.

Potom radio postaje WHN, je komentator Gaimore te dni povdarjal: "Tragedija poljske podtalne nastaje v Varšavi dokazuje, da je bila podtalna organizacija poljskih partizanov v Varšavi — izdana potom fašistične poljske "vlade" v Londonu, kajti poljski fašistični general So-nokowski, je izdal poljske rodoljube, ker je svoje osebne politične in Rusiji sovražne namene in načrte, cenil višje, kakor poljske bojovnike v Varšavi. Zelen je namreč osvoboditi Varšavo po Poljakih, predno bi prišli Rusi v mesto, tako da bi v tem slučaju Sovjetska Rusija morala poslovati z njim glede uprave mesta Varšave. Vsled tega se ni čuditi, da se sedaj poljska ubegla "vlada" bolj tresne... kakor kedaj popreje, kajti vsak član fašistične poljske vlade v Londonu je že nabasal svojo vrečo. — Toda ljudje v Varšavi, katerim je bodočnost Poljske pri sreči, — nameravajo ostaviti Varšavo in se pridružiti Poljskemu Narodnemu Odboru za Osvoboditev Poljske. Ostali pa delujejo "overtime" na to, da dobe potrebne potne listine za potovanje v Združene države, Kanado in Mehiko..."

Chicago "Tribune" pripozna v svojem uvodniku, da smo še vedno vsi prebivalci te dežele — svobodno ljudstvo, in da bodemo vsled tega imeli priliko izraziti svoje politično mnenje po preteku par mesecev, oziroma povodom predsedniških volitev "za" ali pa "proti" (Rooseveltu)...

"The Press" v Houston, Texas pravi v svojem uvodniku, da se jej izjava generala Hersheya glede demobilizacije našega vojaštva ne dopade. Imenovani general je namreč podal javnosti svoje misljenje o demobilizaciji in dejal, "ako ostanejo naši vojaki tudi po vojni v naši vojski, bode to veljalo ravno toliko denarja, kakor ako ustanovimo nov urad, čegar naloga bode skrbeti za bi-vše vojake." Imenovani član- kar odgovarja generalu čes, da naši vojaki niso tega mnenja...

Newyorška "World - Telegram" pravi, da Pariz ni le mesto, temveč povsem samostojna civilizacija, in je mnenja, da je najboljša, kar se zamore trditi o Nemcih, dejstvo, nje teh nedostatkov.

SEDAJ LAHKO DOBITE LASTNOROČNO PODPISANI KNJIGI pisatelja Louis Adamič-a

ZA CENO \$2.50 ZA ZVEZEK

"Two Way Passage"

V tej knjigi, ki je zbudila pozornost vsega ameriškega naroda, da je pisatelj nasvet, kako bi bilo mogoče po sedanji vojni pomagati evropskim narodom. Iz vseh evropskih držav, tudi iz Jugoslavije, so prišli naseljeni v Ameriko in pomagali postaviti najbolj napredno in najboljšo državo na svetu. Sedaj je prišel čas, da Združene države pomagajo narodom, ki so jim pomagali do njihovega sijaja in moči. Pot na dve strani — kakor bi se mogel naslov knjige predstavit iz angleščine — je jako zanimiva knjiga in je priporočena vsakemu, ki razume angleško.

"What's Your Name"

"Človeški odgovori na vprašanje, ki se tiče sreče milijonov... Čitanje te knjige je bogato plačano." — Tako se je izrazil veliki ameriški človek o tej knjigi.

Pri naročbi se poslužite naslednjega kupona

Posiljam Money Order za \$..... za lastnoročno podpisano (1) knjigo (1):

Moje ime .....

St., ulica ali Box št. ....

Mesto in država .....

"Glas Naroda"
216 W. 18th STREET NEW YORK 11, N. Y.

CITATELJEM je smano, kako se je vse podrtalo in ravnetako tudi tiskovni papir in druge tiskarske potrebščine. Da si rojaki zagotovijo redno dopolnjevanje lista, lahko grede upravnika na roke s tem, da imajo vedno, če le mogoče, vnaprej plačano naročnino. ALI NE BI OBNOVILI SVOJO NAROČNINO SE DANES in ne čakajte na opoznjo, ker s tem prihranite upravnika nepotrebne stroške?

Kratka Zgodba

Butalski policaj in Cefizelj

(Fran Milčinski)

Boj na ono stran leži vas, ki ji pravijo Butale. Butaleci so gadje; tisto leto, ko sta bili dve kravi za en groš, so se Butaleci skregali s pametjo, pa so zmagali Butaleci in ne pamet. Takšni so.

V Butalah so imeli občinstega hlapca, ob delavnih je pasel goveda in lenobo, ob nedeljah in praznikih pa si je na glavo poveznil kapa, ta kapa je bila rdeče obšita, v rokah je vzel hlebarčo ali sulico in je bil policaj, strah tolovajev.

O tem policaju je slišal tudi grozanski razbojnik Cefizelj, ki so pravili, da je že sedem ljudi zadušil in tri ženske. Pa je zasrbelo Cefizlja, da si gre ogledat policajca, in je bil tisto nedeljo, ko obhajajo v Butalah vsakoletno žegnanje in poboj, pa je šel v Butale in se nastavljal policaju tik pod nos.

Policaj je rekel: "Hop, Cefizelj, te že imam! Marš v luknjo! Imamo krojača, se mu pravi rabelj, ti bo vzel mero okrog vratu."

Cefizelj ni rekel ne bey ne mev in je šel s policajem. Pa prideta mimo peka.

"Oh," je vzdihnil Cefizelj, "dokler še lahko požiram, en sam odini koruzni hlebec bi rad sredi, tako dobrih, pravijo, ne peko nikjeri, koder kakor v Butalah."

"Nu!" je pritrdil policaj. "Pri nas imamo masten gnoj, naša moka iz naše koruze je kakor zabeljena."

In ker je bil pek za občinskega moža, mu policaj ni maral odjesti dobička in je pustil Cefizlja v pekarijo in se je s hlebarčo ali sulico postavil pred vrata, da ga počaka. Čaka in čaka, pa ga ni bilo Cefizlja — šent je bil odšel pri zadnjih vratih in se niti ni poslovil. Policaj — hud — krščenMatieček — tako je bil hud, da je kar pljunil. Ali Cefizlja ni bilo in ga ni bilo in ni vse nič pomagalo.

Poteče teden, potečeta dva, pride tretja nedelja, pa je Cefizlja spet zasrbelo, da gre v Butale in je šel in se nastavljal policaju pod nos.

"Hop," je rekel policaj, "ali te imam! Zdaš mi več ne uideš! In ga je prijel za rokav. Cefizelj je prosil zamere: "Tujee sem," je rekel, "deželan, pa sem zadnjič pot zgrešil od peka, pa vas nisem našel. Ali mi je bilo malo laudo!" in je šel s policajem kakor jagnje za materjo.

Pa prideta mimo peka in Cefizelj se je spomnil, da je lačen, in je lepo prosil in policaj ga je spustil v pekarijo; mišil si je: "Ti si zvit, jaz pa še bolj, to pot mi ne uideš!" in se je postavil na zadnja vrata. In je čakal, pa ni dočkal, ker je Cefizelj to pot šel zhozom pri sprodajnih vratih; in je bil policaj silr hud, malo je manjkalo, da ni zaklel.

Potečejo trije tedni pa Cefizelj spet pride v Butale in policaju pod nos.

"Hop," je rekel policaj, "ali te imam! Jaz ti pokažem, kaj je butalski policaj, da mu boš ubajal!" in ga je prijel za rokav.

Cefizelj je prosil zamere: Ni vas bilo pred vrati," je rekel, "pa sem vas iskal, kje ste; do današnjega dne sem vas iskal in da te ure," in je šel s policajem in se ni nič branil. Prideta mimo peka in si je Cefizelj spet zamislil da bi šel noter in si kupil koruzni hlebec, in je mlo prosil, da nikoli tega. Pa je rekel policaj: "Tieček ti, bi mi spet rad ušel — pri tistih vratih, kjer mene ne bo? Ne boš, Jaka! Daj senkaj groš, grem sam kupit koruzni hlebec, pa me ti čakaj tukajje!"

In je policaj šel in kupil in prišel nazaj in ko je hotel Cefizlja dati hlebec, ni bilo Cefizlja. In je bil policaj tako jezen, da je jeziki pokazal za Cefizljem, in je še dobro, da Cefizelj tega ni videl; zakaj Cefizelj je bil grozanski ropar, ki so pravili, da je že sedem ljudi zadušil in pa tri ženske.

Angleško-Slovenski

BESEDNJAK

Išel je novi angleško-slovenski besednjak, ki ga je sestavil

Dr. FRANK J. KERN

V njem so vse besede, ki jih potrebujemo v vsakdanjem življenju. — Knjiga je trdo vezana v platno in ima 327 strani.

Cena je \$5.00

Naročite jo pri:

KNJIGARNI "GLASA NARODA"

216 W. 18th Street

New York 11, N. Y.

DELAVCI NAJ OSTANEJO NA SVOJEM DELU

Ugo Carusi, ekzekutivni pomočnik pri Attorney General, katerega je predsednik pred kratkim imenoval za komisarja priseljevanja in naturalizacije, pozivlja delavce v vojnih industrijah, ki so priseljenici, da ostanejo na svojem delu. Carusi je dejal: "Med Amerikanci, ki se trudijo na domači fronti, da bi omogočili one sijajne upehe, katere so dosegle naše zavezniške armade na bojnih poljih, nikdo ne dela tako trdo in pridno kot Amerikanci tujega rodu. Zanje je ta vojna ista stvar kot za vse druge Amerikance — in še neka več. Spominjajo se svoje lepote stare domovine. Oni vedo, kaj je pomenila invazija. Oni si prav lahko predočujejo, kaj so Nemci razdejali in porušili. Oni žalujejo za svojimi stari prijatelji ali sorodniki, katere so Nacisti poklali.

DELAVCI NAJ OSTANEJO NA SVOJEM DELU

Ugo Carusi, ekzekutivni pomočnik pri Attorney General, katerega je predsednik pred kratkim imenoval za komisarja priseljevanja in naturalizacije, pozivlja delavce v vojnih industrijah, ki so priseljenici, da ostanejo na svojem delu. Carusi je dejal: "Med Amerikanci, ki se trudijo na domači fronti, da bi omogočili one sijajne upehe, katere so dosegle naše zavezniške armade na bojnih poljih, nikdo ne dela tako trdo in pridno kot Amerikanci tujega rodu. Zanje je ta vojna ista stvar kot za vse druge Amerikance — in še neka več. Spominjajo se svoje lepote stare domovine. Oni vedo, kaj je pomenila invazija. Oni si prav lahko predočujejo, kaj so Nemci razdejali in porušili. Oni žalujejo za svojimi stari prijatelji ali sorodniki, katere so Nacisti poklali.

"Ti Amerikanci tujega rodu vedo tudi, da vojna še ni končana. Oni vedo, da toliko časa, dokler se nahaja še en sam Nemec na ozemlju drugih dežel, morajo zaveznički nadaljevati svojo borbo. Pričakujejo od vsakega teh Amerikancev, da bodo ostali pri svojem orodju, katerekoli vrste je, in da bodo delali na svojem mestu vse dokler ne bo podpisan mir. Amerikanci na bojnih frontah potrebujejo vedno več onega orožja in municije, s katerim podirajo sovražnike kjerkoli jih srečajo. In Amerikanci tujega rodu bodo gledali na to, da bodo to vse tudi dobili."

NAŠI ZASTOPNIKI

- California: San Francisco, Jacob Laushin*
Colorado: Pueblo, Peter Cullig
Walsenburg, M. J. Bajuk*
Indiana: Indianapolis, Fr. Markič
Illinois: Chicago, Joseph Beyčič*
Chicago, J. Fabian (Chicago, Cleveland in Illinois)
Joliet, Jennie Bamblich
La Salle, J. Spelch
Mascoutah, Martin Dolenc
North Chicago in Waukegan, Math Warsck
Michigan: Detroit, L. Plankar*
Minnesota: Chisholm, J. Lukantch
Ely, Jos. J. Peshel
Eveleth, Louis Gouze
Gilbert, Louis Vessel
Montana: Roundup, M. M. Panlan
Nebraska: Omaha, P. Broderick
New York: Gowanda, Karl Strniša*
Little Falls, Frank Masle*
Worcester, Peter Rode*
Ohio: Barberton, Frank Troha*
Cleveland, Anton Bobek, Charles Karlinger*, Jacob Reankl
Girard, Anton Nagode
Lorain, Louis Balant, John Kumše
Youngstown, Anton Kikelj
Oregon: Oregon City, J. Koblar
Pennsylvania: Conemaugh, J. Brezovec*
Coverdale in okolica, Jos. Paternel
Bessemer, John Jevnikar
Export, Louis Supancič*
Farrell, Jerry Okorn
Forest City, Math Kamin*, Frank Blodnikar
Greensburg, Frank Novak
Homer City, Joseph Kerin
Imperial, Vence Palčich
Johnstown, John Polants*
Krayn, Ant. Taušelj
Luzerne, Frank Balloch
Midway, John Žust*
Pittsburgh in okolica, Philip Progar
Steelton, A. Hren
Turtle Creek, Fr. Schifrer*
West Newton, Joseph Jovan
Wisconsin: Milwaukee, West Ailla, Frank Skok*
Sheboygan, Anton Kolar
Wyoming: Rock Springs, Louis Tauchar*
Diamondville, Joe Rojch

Ostani na svojem delu in pomagaj kriti bistvene vojne potrebe — to je naše edino upanje za hitrejšo popolno zmago. (OWL.)

SONART REKORDI

NOVE SLOVENSKE PLOŠČE
Jerry W. Koprivšek in njegov orkester

- M595—Wedding Polka (Ne bom se močila; Ti pa jesi, pa hčana marala)
Wedding Waltz
Slovenski Waltz
Pajo Rupnik, sestri
M596—Jeep Polka (Čat' polica pečejo)
Marine — polka
515—Terezinka — polka
Na planinah—valček
Lepa Melodije
Duquesne University Tamburica Orkester
M571—Na Marjanec, polka
Kje so moje rožice
Marička tegta—polka
Za tozadavni cenik in cene plošč se obrniti na
JOHN MARSICH, Inc.
483 W. 42nd St., NEW YORK

IZJAVA IN POZIV

Slišal sem od različnih oseb, da gre po celi naselbini v Greater New Yorku govornica in obdobjev, da sta dva člana odbora skupnih društev, naznala vladnim oblastim, skrajšano F. B. I. petindvajset slovenskih družin da so profašisti in pronacisti.

Tem potom javno kličem tiste osebe, katere so to nesramno laž raznosile po naši slovenski naselbini, naj javno obdolže ona dva člana skupnih društev z dokazi.

Mi vemo, kdo so. To so osebe slabega in nizkega značaja, ker hočejo škoditi našemu skupnemu delu, ker so bile te osebe vedno proti našemu delu v pomoč našemu trpečemu narodu v Sloveniji.

Kot jaz spodaj podpisan, vem zagotovo, da nobeden od nas ni storil kaj takšnega, da bi škodil svojemu narodu, to so ljudje, kateri nočejo videti, da bi naš trpeči narod prišel k svoji svobodi, za katero se krvavo bori.

Tem potom javno izjavljam, da je to podla laž in neresnica in še enkrat javno kličem tiste osebe, naj nas javno obdolže.

Na dan z Vašim umazanim delom!

LUDWIG MUTZ, predsednik skupnih društev.

364 Menahan St., Brooklyn, N. Y.

8. septembra, 1944.

PEVSKIM ZBOROM

POSEBNO PRIPOROČAMO NASLEDNJE MUZIKALIJE,

- SLOVENSKE PESMI
Zbirka 9 narodnih pesmi
Izdala Glasbena Matica v Clevelandu. Cena — \$1.50
Emil Adamič—16 JUGOSLOVANSKIH NARODNIH PESMI za moški zbor 50
SEST NARODNIH PESMI za mešani zbor 50
SEST NARODNIH PESMI za mešani zbor 50
Franc Venturini—SEST MEŠANIH IN MOŠKIH ZBOROV 50
Ferdo Juvanec—12 MLADIB LET. moški zbori 50
Peter Jerab—OSEM ZBOROV (mešani in mešani) 50

Moški zbori

OSKAR DEVI: Barček; Oj, moj šecel je šov; Kam mi, fantje, drev v vas podemo 50

OSKAR DEVI: Srečno, ljubca moja; Ko ptičica na tuje gre; Soči; Moj očka na konjčka dva; Dobiv sem pišence; Slovo; Je vplnila luč 50

EMIL ADAMIČ: Modra devotica (belokranjska) 20
Vso noč pri potoci 20
Jarjeva 25
Hodi Mleka domo; Kaj drugega hočem; Zdravica 20

VASILIJ MIRK in A. GROBING: Vetrč; Pa gradil 50

FERDO JUVANEC: Zjutraj 20
Slovenska 20

PETER JERAB: Peltu roža; VASILIJ MIRK: Podoknica 20

ZORKO PRELOVEC: Le enkrat še 20
Slava delu 25

HR. VOLARIČ: Rožmarin; JOS. PAVČIČ: Potrkani ples 50

IZ STARE ZALOGE pa imamo še naslednje pesmi, katerim smo znižali cene:

Ameriška slovenska tira. (Heimar) 50
Orlovski himne (Vedopivec) 50
Slovenski akordi, 22 mešanih in moških zborov (Karl Adamič) 50

Trije mešani zbori (Glasbena Matica) 50

V popevnični noči, kantata za solo, zbor in orkester. (Sattner) 50

Mladini, pesmi za mladino s klavirjem (E. Adamič) 50

Dve pesmi, (Prelovec) za moški zbor in solo 20

Naši himni, dvoglasno 20

Gorski odmevi. (Laharnar). II. svezek, moški zbori 50

ZA TAMBURICE:

NA GORENJSKEM JD FLETNO, podpouri slovenskih narodnih pesmi za tamburice, zložil Marko Bajuk 75

Slovenske narodne pesmi za tamburistični zbor (Bajuk) 70

Sam šel na planince, (Bajuk), podpuri 50

ZA CITRE: Poduk za citre, 22 svezki — (Košeljaki) 50

ZA KLAVIR: Buri pridejo. — Korsčulca — 30

KNJIGARNA

Slovenic Publishing Co. 216 West 18th St., New York

NOVA IZDAJA "Hammondov SVETOVNI ATLAS"

V njem najdete zemljevide vsega sveta, ki so tako potrebni, da morate slediti današnjim poročilom.

Zemljevidi so v barvah. Cena 50 centov

Naročite pri: "GLASU NARODA", 216 West 18th Street, New York 11, N. Y.

FAŠISTI SE OPRAVIČUJEJO

Napisal Donald Bell

Ako si pogledamo pisma, s katero so pustili za seboj Pierre Laval, maršal Petain, vidimo, da se nahajamo v polnem teku kampanje za pobeljenje nekaterih najbolj notoričnih fašistov, kar jih je mogoče najti v Evropi. Obenem pa se je začelo dogajati na drugem koncu Evrope nekaj čisto sličenega, ko je v Rumuniji Kralj Mihael preokrenil tok rumunske državne barke in je obrnil politično in vojaško v kruz zavezničkov.

Ne smemo namreč pozabljati, da je rumunska vladajoča hiša del rodbine Hohenzollernjev. Rumunska kraljeva hiša se zna prav tako dobro in hitro obračati kot Savojska dinastija v Italiji. Pred prvo svetovno vojno je imela ta vladajoča rumunska kraljevska hiša tajno pogodbo z Nemčijo, katero pa je takoj prelomila, oha sta sklenila pahnuti v proko se je začela vojna. Rumunpad svoje stare prijatelje in sinija je šla v vojno torej na nadeti nekaj demokratične barzavezniški strani, a je sklenil ve... Rumuni so stremeli za la z Nemei separaten mir, ko tem, da izbruhnejo boji med so Nemei porazili njihovo ar-rumunskimi in nemškimi žemando. Ko pa je pozneje zavez-tam, dočim si je prizadeval niška stvar zmagala, je Rumun-lajal in z njim maršal Petain, nija vsrčno dobila bogato na-da bi ga Gestapo zaprla in grado v obliki ozemelj Bolgar-odvedla.

FAŠISTI SE OPRAVIČUJEJO

Napisal Donald Bell

sko in Madžarske. Pred to vojno je bila Rumunija garant integritete Čehoslovaške, se je pa kljub temu priključila Nemčiji na njenem pohodu, misleč, da bo najti bogatega plena na vzhodu. Toda še ni konec obračanja — kar naenkrat so zdaj postale rumunske čete "zaveznički" svojih prejšnjih največjih sovražnikov, Rusov.

Ta krajna premičnost ni ono kar tako spominja na franco-ske kvizlinge. Kar je še bolj slično je metoda in tehnika. Nobenega vzroka ni, da bi mislili, da so bili Višijci in Rumunin v medsebojni zvezi in da so v drugi policiji avgusta skupno kovali svoje načrte. Toda kljub temu je tako prišlo, da je bila temeljna misel višijskih tolovajev in rumun-skega kraljevega dvora ista in katero pa je takoj prelomila, oha sta sklenila pahnuti v proko se je začela vojna. Rumunpad svoje stare prijatelje in sinija je šla v vojno torej na nadeti nekaj demokratične barzavezniški strani, a je sklenil ve... Rumuni so stremeli za la z Nemei separaten mir, ko tem, da izbruhnejo boji med so Nemei porazili njihovo ar-rumunskimi in nemškimi žemando. Ko pa je pozneje zavez-tam, dočim si je prizadeval niška stvar zmagala, je Rumun-lajal in z njim maršal Petain, nija vsrčno dobila bogato na-da bi ga Gestapo zaprla in grado v obliki ozemelj Bolgar-odvedla.

FAŠISTI SE OPRAVIČUJEJO

Napisal Donald Bell

Ko so začeli zaveznički svoj pohod proti Belgiji in Nizozemski, Laval ni hotel pobegniti z drugimi zločinci svoje-ga kova, kot Darmand, de Brion in Doriot. A kralj Mihael je aretiral in zaprl maršala Antonosenu-a. Namen obeh, Laval in kralja Mihaela, je bil le ta, da sta si hotela priboriti odstop na ladjo, v kateri se vozijo poštenjaki.

Nato je bilo še potrebno, da prelomita svoje odnose s Hitlerjem. Niti Laval niti Petain nista mogla ostati v Franciji, kajti ljudstvo bi jih bilo skoro gotovo ubilo. Zato pa sta obrnila stvar tako, da jih je Gestapo zaprla in odvedla na varnost. Kralj Mihael je bil v tem pogledu seveda v mnogo bolj prijetnem položaju. On se je mogel podati na nasprotno stran kar na lepem in čisto odkrito. Niti izdajanje vojnih komuniquejev ni prenehalo za en sam dan. Dne 23. avgusta je bil "sovražnik" že Rdeča Armada, dne 24. avgusta je postala sovražnik že madžarska vojska, a dan nato, 25. avgusta, so bili sovražniki tudi že Nemei. Mladi rumunski kralj si je celo privoščil tole: Svoje prejšnje sovražnike je nazval kratko in malo svoje zavezničke, ne glede na to, da li jim bo to všeč ali ne.

Zanimivo je, da sta oba, kralj Mihael in Laval-Petain opozarjala narod, da čas za kaznovanje fašistov doma še ni prišel, in tudi, da je njihova "vlada" legitimno in legalno prava in veljavna. Popolnoma jasno je, da bo ta tehnika izstopa iz Hitlerjevega tabora — ako se pokaže uspešna — prišla na red tudi na Madžarskem in drugod. Obenem pa se bodo prvaki fašizma seveda tudi iz vzgledov naučili in postajali vedno bolj spretni v te vrste spletkah. Laval in kralj Mihael sta bila že mnogo bolj spretna kot sta bila kralj Viktor Emanuel in Badoglio, in grof Ciano. Ti so bili še neizkušeni, in niso znali o pravem trenutku vspostaviti zvez z dobro znanimi anti-fašisti, ter so tudi nekoliko predolgo čakali po pretrganju zvez s Hitlerjem in da preide-

KUHARSKA KNJIGA:

Recipes of All Nations

RECEPTI VSEH NARODOV

NOVA IZDAJA \$3.00 STANE SEDAJ 3.

Knjiga je trdo vezana in ima 821 strani

Recepti so napisani v angleškem jeziku; ponekod pa so tudi v jeziku naroda, ki mu je kaka jed posebno v navadi. Ta knjiga je nekaj posebnega za one, ki se zanimajo za kuhanje in se hočejo v njem študij izboljšati in izpopolniti.

Naročite pri KNJIGARNI SLOVENIC PUBLISHING CO

216 West 18th Street New York 11, N. Y.

PROKLETA

Spisal EMILE RICHEBOURG
Is francoščine prestavil J. L.

(117)

"Študiral je, kakor veste, v kolegiju Sainte Barbeskem in je bil zmerom prvi odličnjak. Zdal bi lahko napravil s pomočjo svojega denarja in mojih malih prihrankov karijero. A naenkrat se ga je lotila malodušnost in otožnost, in on meni: 'Čemu delati? Čemu živeti?' To me peče v srec, milostiva gospa grofinja! Jaz mu ne morem pomagati! Kajti njemu nedostaja družine, nedostaja mu imena! Kdo drugi bi si ne gnal tako k sreči, četudi nima matere, četudi ne pripada nikomur! A on, on ima blago, ponosa polno srec ter tri mnogo, mnogo" ...

18.

Marijonetir nadaljuje: "Oprostite, gospa grofinja, da vam vse to pripovedujem ter vam s tem jemljen dragi čas." "Ne, ne, Goš; baš nasprotno: rada vas poslušam. Vašega sina je treba tolažiti; ne smete ga puščati v otožnosti!"

"Ah, saj jaz rad storim, kar je morem!" "Če se prav spominjam tega, kar ste mi nekdaj pripovedovali, potem je mogoče, da njegova mati še živi; to je treba mladeniču povdarjati!"

"Zalibog nima več nade, da bi zopet našel mater. Sam je hotel po materi poizvedovati, in tako sva nekega dne potovala v Gray. Povpraševal je v bolnici tega kraja, a ničesar ni mogel izvedeti. N ato me je tam pustil samega ter je dalje potoval po oni deželni cesti, kjer sem ga bil našel z njegovo polzračno materjo, kakor sem vam to, milostljiva gospa grofinja, že pripovedoval. Slučaj ga privede v trg, Saint Irun po imenu ..."

"Saint Irun!" ponovi grofinja približavši se pripovedovalcu.

"Da, milostiva gospa! Tam so Leonovi spomini oživel, ko je zagledal dva kamenita psa ob stopnicah gostilnice. Od tam je namreč njegova mati bila nastopila nesrečno pot v črno zimsko noč."

V tem trenutku odpre Germain vrata salonova. "Gospod grof pričakuje gospo grofinjo." "Jaz odidem," reče Goš. "A še nekaj vam imam izročiti, milostiva gospa ..."

"Ne, ne, ostanite!" vzklikne grofinja živo. "Vedeti moram ...". In obrnivši se k Germainu, reče: "Recite gospodu grofu, da se kasneje odpeljeva; naj blagovoljno malo potrpi." Germain odide ter zopet zapre vrata salonova. Goš v tem povleče iz žepa papirje, ki jih je bil prinesel s seboj. Izroči jih grofinji.

"Kaj je to, Goš?" "Papirji so, katerih hoste izvestno prav veseli, milostiva gospa grofinja! Neki rokopis je, nekaka pesem v prozi, potem dve pismi. Ti papirji so vročeni mojemu rejencu; on pa me je naprosil, da jih vam izročim."

"Ali naj te papirje pred vami berem, Goš?" povpraša grofinja jako ganjena.

"Ne milostiva gospa. Berite jih pozneje sami." "Goš, ali veste kaka je vsebina tem papirjem?"

"Da, gospa grofinja." "Kaj mi povedo ti papirji?"

"Malo, ali dovolj. V njih je govor o onem sinu, ki ste ga izgubili in o komur ste mi omenjali nekega dne."

Grofinja prebledi ter se prične tresti. "Tedad so ti papirji bili lastnina ..."

"Bili so lastnina sina gospe grofinje Bussieresove!" odvrne Goš. "In sicer onega vašega sina, ki se je zval Leon. Rokopis je svojeručno pisal in vprav zato ga vam pošilja moj rejence!"

"Pisane mojega sinu!" klikne grofinja.

In s trepetajočo roko raztrga zavitek. Razgrnivši rokopis poželjivo prebere nekoliko vrstic. Solze jej zastrejo oči in na dragi jej spis pritiska gorak poljub!

"Moj Bog, moj Bog, kaj bodem izvedela?" zašepetee, "kako veselje mi pošilja nebo?"

Ona upre rosne oči v Goša, čegar obraz se je veselja svetil.

"Goš!" reče s hripavim glasom in s trepetajočimi ustnicami, "kdo je vašemu sinu izročil te papirje?"

"Neki mož, ki jih je imel shranjene."

"In zakaj je ta mož papirje izročil prej vašemu sinu kakor komu drugemu?"

"Ker ... ker ..." zajeeja Goš, "ker je mislil, da bi mu služil v to, da zopet najde rodbino svoje matere."

"Pa rodbino njegovega očeta, Goš?"

"Leon ne išče rodbine svojega očeta, milostiva gospa."

"Ah, o tem hočeva takoj govoriti! A sedaj, prosim vas za božjo voljo, nadaljujte svojo povest. Vaš rejence je torej prišel slučajno v Saint Irun, pravite, in je izvedel, da je njegova mati nastopila iz tamošnje gostilne pot v črno zimsko noč?"

"Da, gospa grofinja!"

"In potem je še dalje poizvedoval?"

"Da."

"In kaj je izvedel?"

"Nič."

"Tedad še zmerom ne pozna imena svoje matere? ..."

"Njenega družinskega imena ne pozna, ker se v teh papirjih ne nahaja. On ve to toliko, da se je njegova mati zvala Lucila."

(Nadaljevanje sledi.)

ARMADNI KAPLAN NA BOJNEM POLJU

Nedavna smrt nadporočnika Dominica Ternana, frančiškanskega duhovnika, katerega je podrla sovražna krogla iz zasede medtem, ko je poedljeval zadnje zakramente umirajočemu vojaku v Normandiji, pričča ponovno o hrabrosti vojaških kaplanov — katoliški, kot protestantovski in židovski — vsi dnevno izpostavljajo svoje življenje smrti nevarnosti, da morejo nuditi umirajočim na bojnem polju poslednjo tolažbo ...

(Duhovnik Ternan, bivši asistent v cerkvi Sv. Frančiška Asiškega v New Yorku, je že trideseti vojaški kaplan, ki je padel v vršenju svoje dolžnosti odkar je Amerika stopila v vojno. Trinajst od teh, ki so služili v armadi in mornarici, je bilo ubitih v akciji, ostali so podlegli bodisi boleznim ali pa so bili ubiti po nesreči.

Vojna pa ne izbira med pripadniki ene ali druge vere in tako so položili svoja življenja na oltar domovine židovski in židovski, kot tudi protestantski duhovniki. Dirljiva je storija, ki jo je objavil urad glavnega predsednika armadnih kaplanov v Vojnem oddelku v Washingtonu, in katera se tiče štirih mladih kaplanov, ki so bili na neki transportni ladji, katero je torpedirala sovražna podmornica. Ko se je ladja pogrezala vedno globlje pod površino morja, so štirje kaplani dali svoje rešilne pasove štirim mornarjem, sami pa so se prišli za roke in so pričeli moliti; nekaj mornarjev je bilo pozneje rešenih, a mladih kaplanov ni nihče več videl ...

Mlad mornar, ki je bil uslužben pri trgovski mornarici in je bil med onimi, ki so videli junaštvo štirih mladih kaplanov, je povedal, kako so ti, ravno preden se je ladja začela končno pogrezati, odpasali svoje rešilne pasove in jih dali mornarjem — "potem pa so s krova pogrezajoče se ladje zrlili za nami, ki smo bili prepričani, da smo bili v malem rešilnem čolnu ..." je dejal mladi pomorščak.

Ti mladi kaplani, ki so iz lastne volje žrtvovali svoja la-

stna življenja, da so se mogli rešiti drugi, ki jih je zajela strašna morska tragedija, so bili: rabinec Aleksander Goode, iz Yorka, Pa., kjer je služboval v templju kongregacije Beth Israel; župnik John P. Washington, uslužben pri cerkvi Sv. Stefana v Arlington, N. J.; župnik Clark V. Poling, uslužben pri protestantovski cerkvi v Schenectady, N. Y., ter župnik George L. Fox, uslužben pri metodistovski cerkvi v Gilmanu, Vermont.

Kaplani različnih ver služijo na bojnem polju, prav kot služijo vojaki vseh ver in prepričanj za eno in isto stvar. Oni vrše svojo duhovno dolžnost pod ognjem sovražnih krogel in se nič ne ozirajo na to, kakšne vere je umirajoči in tolažbe ter uthe potrebni vojak. Židovski rabinec nudi duhovno tolažbo katoliškemu vojaku in protestantovski vojak pomaga židovskemu, dočim morda katoliški kaplan pogosto deli duhovno tolažbo vojakom ene ali druge vere, ali pa obojim ...

Za frontnimi linijami, v armadnih taborniških v najrazličnejših krajih sveta, vrše vojaški kaplani istotako svojo duhovno dolžnost na podlagi duhovnega bratstva. Doma, v varnem zaledju se morda res pojavijo tu in tam mrznje in izbruhli rasne ali verske nestrpnosti, toda možje in fantje na bojnem polju tega ne poznajo ... in ne njih duhovni vodje, vojaški kaplani. Kaplan Eleazer Levi, prvi židovski rabinec, ki je bil poslan z armado v južni Tih Ocean, se je pred kratkim povrnil, po dveletni službi, ter je povedal mnogo zanimivega o svojih izkušnjah med skupino vojakov protestantovske vere.

"Organiziral sem", je dejal, "nedeljske cerkvene obrede na krovu ladje, ki je peljala me in veliko število vojakov na Novo Gvinejo, kajti za vojaškega kaplana ne obstoja razlika verskega prepričanja. Pripravljen mora biti, da služi vojskam različnih ver in prepričanj. Ker sem bil edini kaplan na ladji, je bila moja dolžnost, da sem poskrbel za vršenje protestantovskih verskih obredov.

"Pri tem sem želel dobiti nekoga, ki bi znal peti pri teh obredih. Iskal sem primerne glasne med posadko ladje in vojak, ter končno našel dva glasova — eden od pevcev je bil zamorski vojak, ki me je hotel prepričati, da njegov glas ni primeren za cerkveno petje; mlad fant, ki je posedoval drugi glas, ki sem ga našel, je ravno teden dni preden je bil vpoklican v vojaško službo, pristopil k San Francisco Opera družbi ... Oba sta se izkazala prvovrstna pevca", je dejal rabinec, ki je svoje pripovedovanje takole zaključil:

"Morda bi bila baš služba božja, ki sem jo za fante opravljal na ladji tekom našega potovanja, povod, da so me tako zelo vzljubili, da so hoteli, ko smo dospeli na Novo Gvinejo, da postanem njihov kaplan. To pa ni bilo mogoče. Vendar mi je uspelo, da sem spet prišel med nje za Zahvalni dan in opravil zanje službo božjo po obredih njihove vere. In bil sem veselo presenečen, ko so me spraznali, naj pridem spet med nje za Božič ... toda, ker je bil že na potu k njim kaplan njihove vere, sem moral njih prošnjo seveda odkloniti. Toda to je bil eden najlepših komplimentov, ki sem jih prejel v življenju."

Neki drugi židovski rabinec je enako pripovedoval, kako lepa složnost vlada med vojaškimi kaplani različnih ver in med vojujočim se moštvom samim. Kaplan Weitz je bil kot potnik v letalu tipa Liberator,

ki je plulo po zraku nad Južnim Pacifikom na Velikonočno nedeljo zjutraj in posadka devetih mož ga je med potjo zaprosila, naj opravi zanje velikonočne obrede. In ker je bil, kot vojaški kaplan, sposoben opravljati službe božje po obredih različnih ver, je fantu ustregel. In potem je tekom pogovorov s posadko dognal, da je bil pilot letala episkopalec, pomožni pilot baptistovske vere, krmilar, inženir in radiooperator so bili metodistovske, prezbiterijanske in kongregacionalistične vere ... od ostalih treh je bil eden katoličan, drugi pripadnik Adventistov, a tretji je bil Žid.

Medtem, ko je letalo mirno plulo po zraku, je kaplan Weitz vodil molitvene obrede za vse možne posadke in sicer za vsakega v njegovi veri ali verski pripadnosti. Napravil je tudi pridigo, primerjajoč duhovno sorodnost obredov in pomena dveh največjih verskih praznikov, Božiča in Velike noči, v krščanski in židovski religiji. Z njimi je opravil tudi molitve — in medtem, ko je vodil pobožnost tega opravila, so možje na tihem molili.

Liberator, v katerem se je vršila ta čudna velikonočna služba božja, je napravil že 69 bojnih poletov. Nosil je znake boja v zraku in znak naslikan na vnanji strani letala je pričal, da je Liberator sestrelil dve japonski letali in potopil dve japonski ladji ... (FLIS—Common Council.)

DIRKA ORALCEV V MANITOBI

V portage la Prairie, Manitoba, so tekom minulega tedna priredili letno dirko oralcev in sicer z traktorji, kakor tudi z navadnimi plugi, v katere so bili vpreženi konji. Dirka se je vršila na Fred West gatejevi farmi, tri milje severno od Portage la Prairie in pri tem je zmagal orač Angus McVicar, ki je dobil dirko tudi lansko leto.

Priznanje borečemu se narodu Kitajske

Napet in dramatičen prizor iz filmskega priznanja borečemu se narodu na Kitajskem, "Dragon Seed", v katerem nastopajo Katherine Hepburn, Walter Huston, Turhan Bey, Akim Tamirov in briljanten pomožni zbor; sedaj igra v Radio City Music Hall, 6th Avenue in 50th Street, New York City.

Mali Oglasi

imajo velik uspeh

Prepričajte se!

KNJIGARNA Slovenic Publishing Company

216 West 18th Street New York City

Razprodaja KNJIG

po 50 centov komad.

IZDALA SPLOŠNA KNJIŽNICA

IGRE	
1 Domače živali Spisal Damir Felgel	28 Magda (Igra) — Alojzij Remeč
2 Kreutzerjeva sonata Spisal L. N. Tolstoj	29 Peterčkove poslednje sanje (Igra) — Pavel Golta
3 Andrej Ternovec Spisal Ivan Albrecht	30 Potopljeni zvon (Igra) — Gerhart Hauptmann
6 Preganjanje indijanskih misijonarjev Spisal Josip Spillman	31 Revizor (Igra) — Nikolaj Vasiljevič
8 Pravljice Zapisal H. Majar	32 Spodobni ljudje (Igra) — L. Lipovec
12 Frank Baron Trenk Po raznih virih napisal Gjuro Pandurič	33 Črne maske (Igra) — L. Andrejev
13 Pariški slatar Poslovenil Silvester K.	34 Antingone (Igra) Poslovenil C. Golar
14 Pravljice in pripovedke za mladino Spisal Silvester Košutnik	36 Sveti Just (Igra) — Spisal dr. F. Petronio
	38 Tončkove sanje na Miklavžev večer (Igra) — J. Erbežnik in F. Rojc
	Kupite en "extra" bond ta teden!

Ker je zaloga teh knjig zelo omejena, je pri naročilu pripravljive omisliti več šbirk, da nam bo na ta način mogoče vsakega zadovoljiti.

Note

za
KLAVIR
ali
PIANO HARMONIKO

35 centov komad —
3 za \$1.—

- * Breezes of Spring
Time of Blossom (Cvetni čas)
- * Po Jeseru
Kolo
- * Spavaj Milka Moja
Orphan Walts
- * Dekle na vrtu
Oj, Marička, pegljaj
- * Barčica
Mladi kapetane
- * Gremo na štajersko
štajeriš
- * Happy Polka
Če na tujem
- * Slovenian Dance
Vanda Polka
- * Židana marela
Veseli bratci
- * Ohio Valley
Sylvia Polka
- * Zvedel sem nekaj
Ko piščica ta mala
- * Helena Polka
Slovenska Polka
- * Pojdi z menoj
Dol s planine

ZVEZEK 10 SLOVENSKIH PESMI za piano-harmoniko za \$1.

Po 25c komad
Moje dekle je še mlada
Barbara polka

Naročite pri:
Knjigarna Slovenic Publishing Co.
216 W. 18th Street
New York 11, N. Y.